

TYÖEHTOSOPIMUS

**SUOMEN NÄYTTÄMÖIDEN LIITON r.y.,
TYÖVÄEN NÄYTTÄMÖIDEN LIITON r.y.**

ja

SUOMEN NÄYTTELIJÄLIITON r.y.

välillä

Allekirjoitettu Helsingissä tammikuun 30 p:nä 1954

TYÖEHTOSOPIMUS

TYÖEHTOSOPIMUS

SUOMEN NÄYTTÄMÖIDEN LIITON r.y.,
TYÖVÄEN NÄYTTÄMÖIDEN LIITON r.y.
ja niiden jäseneteattereiden sekä
SUOMEN NÄYTTELIJÄLIITON r.y.
ja sen alaosastojen välillä

Palkan maksu toimitetaan kunkin kuukauden 15 päivänsä
päivänä teatterin määräämällä ajalla pöytäkirjan tai vapaapäivän
päivänä tai näytelmäpäivän arkipäivänä, jolloin se on
maksuttomasti mahdollisesti tapahtuvien muutosten perus-
sella sovitetaan palkkojen tärkeitä osia siten kuin siitä on
voimassa oleva vahvistettu palkkasääntö.

HAKEMISTO

	Sivu
Sopimuksen ulottuvaisuus	3
Näyttelijän toimeenottaminen, sopimuspalkat ja palkkojen tarkistaminen	3
Työajat:	
Harjoitukset	4
Näytännöt	4
Vapaapäivät ja vuosilomat	5
Työilmoitus	5
Roolin oppiminen	6
Osallistuminen mykkiin osiin	6
Tasapuolinen työnjako	6
Asunto-osoite	6
Nyky aikaisten pukujen kustantaminen	6
Sairausajan palkka	7
Työkyvyttömyys- ja vanhuudenturva	7
Näyttelijävierailut	7
Matkalupa	8
Myöhästyminen harjoituksista	8
Laiminlyönnit näytännöissä	8
Rikkomukset	8
Sakkojen ja vapaalippurahojen periminen ja tilittäminen	9
Opintolahjanäytännöt	9
Näyttelijöiden osallistuminen teatterin hallintoon	9
Työsöännöt	10
Työseisaukset	10
Sopimuksen voimassaoloaika	10
Erimielisyyksien ratkaiseminen	10
Liitteenä: Välikirja	11

TYÖEHTOSOPIMUS

Suomen Näyttämöiden Liiton r.y., Työvään Näyttämöiden Liiton r.y. ja niiden jäseneteattereiden sekä Suomen Näyttelijäliiton r.y. ja sen alaosastojen välillä.

1 §.

Sopimuksen ulottuvaisuus.

Tällä työehtosopimuksella määritellään Suomen Näyttämöiden Liittoon r.y. ja Työvään Näyttämöiden Liittoon r.y. jäseninä kuuluvien teattereiden palveluksessa olevien Suomen Näyttelijäliittoon r.y. ja sen alaosastoihin kuuluvien näyttelijöiden työ- ja palkkausehdot.

2 §.

Näyttelijän toimeenottaminen, sopimuspalkat ja palkkojen tarkistaminen.

Näyttelijän kiinnittää toimeensa teatterin hallitus henkilökohtaisista eduista ja velvollisuuksista lähemmin määrittelevällä välikirjalla.

Teatteri ottaa mahdollisuuksiensa mukaa näyttelijäkuntansa kokoonpanossa huomioon vanhemmat ja kauemmin teatteriaan palvelleet näyttelijät.

Henkilöä, joka ei ole suorittanut teatterikoulun kurssia, eikä ole aikaisemmin ollut vakinaisessa näyttelijätyössä, voidaan pitää oppilaana korkeintaan kaksi vuotta. Oppilaan nimi painetaan käsiohjelmiin pienemmällä kirjjasimilla.

Harjoittelijana voidaan pitää aloittelevaa näyttelijää yhden vuoden ajan ja tulee hänen palkkansa olla vähintään 20.000 mk kuukaudessa.

Palkan maksu toimitetaan kunkin kuukauden 15. ja viimeisenä päivänä teatterin määräämällä ajalla paitsi pyhän tai vapaapäivän sattuessa edellisenä arkipäivänä, ellei siitä ole toisin sovittu.

Elinkustannuksissa mahdollisesti tapahtuvien muutosten perusteella suoritetaan palkkojen tarkistus siten kuin siitä kulloinkin voimassa oleva valtioneuvoston palkkasäännöstelypäättös määrää.

Jos mainittua palkkasäännöstelyyn liittyvää päätöstä palkkojen tarkistuksesta ei ole, niin suoritetaan elinkustannusten muutoksiin perustuva palkkojen tarkistus siten kuin siitä ovat työmarkkina-keskusjärjestöt sopineet.

3 §.

Työajat.

Harjoitukset.

1) Harjoitusaika on sellaisina päivinä, jolloin ei ole näytäntöjä, 8 tuntia päivässä ja on se sovittava niin, että harjoitetaan 4 tuntia aamupäivällä ja 4 tuntia illalla. Ainoastaan valmistavat ja pääharjoitukset voivat tehdä poikkeuksen.

2) Valmistaviin valaistus- ja dekoratioharjoituksiin ei näyttelijän tarvitse osallistua.

3) Valmistavat avustajaharjoitukset on pidettävä erikseen ilman näyttelijöitä.

4) Valmistavat ja täydelliset pääharjoitukset eivät saa kestää yli puolen yön. Jos kuitenkin niin tapahtuu, järjestäköön johtaja seuraavan päivän aamuharjoituksen myöhemmin alkavaksi mistä on asianomaisille annettava tieto. Samoin on tehtävä silloin, kun vierailunäytäntömatka kestää yli puoliyön.

Viimeisen pääharjoituksen tulee jatkua kuten täydellinen esitys, joten johtaja tai ohjaaja ei saa sitä keskeyttää.

Näytännöt.

5) Näyttelijät ovat velvolliset osallistumaan päivittäin kahteen ennen klo 23 annettavaan näytäntöön. Yli klo 23 saavat kuitenkin kestää sellaiset näytännöt, jotka viimeistään klo 19,30 alkaneena näytelmän pituuden vuoksi eivät ole silloin päättyneet. Poikkeuksen tekevät teatteripäivien ohjelmaan kuuluvat näytännöt. Jos näytännön alussa on esiohjelma, katsotaan se näytelmään kuuluvaksi.

6) Näyttelijä, joka on mukana kahdessa normaalipituudessa näytännössä, ei sinä päivänä ole velvollinen osallistumaan muuhun teatterityöhön.

7) Useammasta kuin kahdesta sunnuntinäytännöstä päivässä maksetaan kaksinkertainen sunnuntaityökorvaus siten, että näyttelijän työajaksi lasketaan tällöin 2 $\frac{1}{2}$ tuntia näytäntöä kohden. Yönäytännöistä sovitaan erikseen näyttelijäyhdistyksen kanssa.

8) Näyttelijä on velvollinen ottamaan osaa teatterin järjestämiin näytäntöihin muilla paikkakunnilla, jolloin teatteri kustantaa matkan edestakaisin laivassa I luokassa ja rautatiellä pitemmillä

matkoilla II ja alle 100 km. III luokassa, linja-, henkilö- tai niitä vastaavassa autossa; sitä paitsi maksetaan päivärahaa erikseen tehtävän sopimuksen mukaan. Milloin on kysymyksessä teatteri, joka vakinaisesti antaa vierailunäytäntöjä ulkopuolella teatterin kotipaikkakunnan, maksaa se päivärahan asemesta jokaisesta 24-tunnin aikana tehdystä 8 tuntia ylittävstä matkasta lain säättämän ylityökorvauksen sekä yövyttäessä asunnon ja ruoan, joka päivärahaa määrättäessä huomioidaan. Matka-aika lasketaan lähtöhetkestä matkan päättymiseen. Jos näyttelijä on ennen matkalle lähtöä osallistunut harjoituksiin, otetaan siihen käytetty aika huomioon normaalia työpäivää laskettaessa.

9) Edellä olevassa kohdassa mainittuja työaikoja laskettaessa voidaan soveluttaa myös työaikalain 6 §:n määräyksiä.

10) Näyttelijä on teatterin johdon määräämällä tavalla velvollinen avustamaan kaikissa niissä juhlatilaisuuksissa, joita teatteri omaksi hyväkseen järjestää, mikäli se tapahtuu tavallisena näytäntöaikana.

V a p a a p ä i v ä t j a v u o s i l o m a t.

11) Pitkäperjantaina ja sellaisina iltoina, jolloin laki ei salli julkisten näytäntöjen järjestämistä, ovat näyttelijät teatterityöstä vapaita.

12) Pääsiäisviikolla teatteri antaa näyttelijöilleen mahdollisuuden vähintään kahtena arkipäivänä osallistua teatteripäiviin. Teatteripäivien ohjelmaan kuuluvissa näytännöissä ovat näyttelijät velvolliset esiintymään ilman ylityökorvausta, paitsi pitkäperjantain näytännöissä, joista maksetaan tavallinen sunnuntaityökorvaus.

13) Näyttelijöillä on oikeus viikottaiseen vapaapäivään ja voidaan sen pitäminen järjestää myös siten, että kolmen viikon pituisen jakson aikana kukin näyttelijä saa yhteensä kolme vapaapäivää, joko erikseen, tai peräkkäisinä päivinä, riippuen työtilanteesta, mikäli ei jokin teatteri näyttelijäyhdistyksen kanssa ole toisin sopinut.

14) Tämän pykälän 11 ja 12 kohdassa mainitut teatterityöstä vapaat päivät voidaan käyttää edeltäneitten tai seuraavien viikkojen viikkovapaapäivinä.

15) Näyttelijän vuosiloma on vähintään kaksi kuukautta ja loma-aika sovitaan lähemmin välikirjassa.

4 §.

Työilmoitus.

Näyttelijä on velvollinen itse hankkimaan tietoja määrättyllä paikalla teatterissa olevasta työjärjestyksestä, jota hänen on tarkoin noudatettava.

Työstä annettakoon tieto vähintään kolmeksi päiväksi eteenpäin. Jos harjoituksia tai näytäntöjä muutetaan, on siitä erikseen ilmoitettava asianomaiselle.

5 §.

Roolin oppiminen.

Näyttelijä on velvollinen oppimaan $1 \frac{1}{4}$ standardikokoista käsinkirjoitettua rooliarkkia tai $1 \frac{1}{2}$ konekirjoitettua sivua vuorokaudessa ja erittäin pakottavissa tapauksissa enemmänkin, jolloin hänelle maksetaan etukäteen sovittava korvaus.

6 §.

Osallistuminen mykkiin osiin.

Joka on ollut 15 vuotta näyttelijänä, ei ole velvollinen osallistumaan mykkiin tehtäviin, kuvaelmiin eikä tanssiin, ellei siitä ole erityisesti sovittu.

7 §.

Tasapuolinen työnjako.

Johtajan tulee huolehtia siitä, että näyttelijäkunta tulee, mikäli mahdollista, saamaan työtä tasasuhteisesti ja puolueettomasti.

8 §.

Asunto-osoite.

Näyttelijä on velvollinen antamaan järjestäjälle ilmoituksen asunnostaan. Se on myös tehtävä joka kerta, kun asunnon muutos tapahtuu.

9 §.

Nykyaikaisten pukujen kustantaminen.

Näyttelijä on velvollinen omalla kustannuksellaan hankkimaan itselleen näyttämöllä tarvittavat siviilivaatteet sekä mitä muuta täydelliseen vaatetukseen kuuluu. Kuitenkin sellaiset «siviilivaatteet» kuin n.k. tyyppi- ja karrikoidut puvut sekä naisten iltajuhlapuvut kustantaa teatteri. Jos näyttelijä joutuu kustantamaan siviilivaatteita näyttämöä varten niin paljon, että se tekee vaikeaksi hänen toimeentulonsa, antaa teatteri pukuavustusta asianomaiselle niistä puvuista, jotka hän teatterin johdon kanssa ennakolta neuvoteltuaan joutuu näyttämöä varten teettämään. Pukuavustus on korkeintaan 20 % näyttelijän vuosipalkasta.

Kaikkia teatterin omistamia vaatteita, pukuja, näytelmätekstejä, osia, nuotteja ja soittoaineita ym. esineitä, jotka käytettäväksi lainataan, on huolella hoidettava ja käytettävä, ja jos jotain varo-

mattomuudesta pilaantuu tai katoaa, on syyllisen korvattava vahinko.

Mahdollisten erimielisyyksien sattuessa tiedusteltakoon näyttelijäyhdistyksen johtokunnan mielipidettä.

10 §.

Sairausajan palkka.

Milloin teatterin palvelukseen vakinaisesti otettu näyttelijä esitystekemästä työtä sairauden tai tapaturman vuoksi, eikä hän ole tautia tai tapaturmaa aikaansaanut tahallisesti tai yleisessä laissa mainitulla tavalla, suorittaa teatteri hänelle palkkaa sairausajalta: ensimmäiseltä kuukaudelta täyden palkan, kahdelta seuraavalta kuukaudelta kaksikolmannesosaa palkasta sekä seuraavilta kolmelta kuukaudelta puolet palkasta. Vuosiloman aikana saa näyttelijä joka tapauksessa täyden palkan.

Sairausajan palkasta vähennetään kuitenkin mitä näyttelijä samalta ajalta saa työnantajan kustantaman vakuutuksen nojalla, johon teatteri on näyttelijän puolesta suorittanut ainakin puolet tämän osakas- tai jäsenmaksuista.

Sairauden aiheuttama este on vaadittaessa teatterin lääkärin todistuksella toteen näytettävä ja on sairas, jos suinkin mahdollista, velvollinen joka päivä antamaan tiedon tilanteesta teatterin johdolle. Esiintymistä estävä satunnainen pahoinvointi on heti ilmoitettava näytelmän ohjaajalle.

Teatterilla on oma lääkärinsä, jonka puoleen näyttelijät voivat kääntyä.

11 §.

Työkyvyttömyys- ja vanhuudenturva.

Turvatakseen näyttelijän toimeentuloa työkyvyttömyyden ja vanhuuden varalta, sitoutuu teatteri kuukausittain suorittamaan jokaista myytyä pääsylippua kohden teatterien yhteisesti päättämän summan Näyttämöväen Vanhuudenturva-nimisen säätiön käytettäväksi sen sääntöjen määräämällä tavalla, mikäli ei näyttelijöiden työkyvyttömyysturvasta ja vanhuudeneläkkeestä ole laissa määräyksiä.

12 §.

Näyttelijävierailut.

Näyttelijä ei saa ilman teatterin johdon suostumusta näyttellä missään muussa teatterissa tai näyttämöllä. Jos joku kuitenkin niin tekee, on johtokunnan vallassa pidättää sakkona syyllisen yhden kuukauden palkka.

Näyttelijät saavat johtokunnan erikoisella suostumuksella panna toimeen näytäntöjä omaksi hyväkseen.

Vuosiloman aikana on näyttelijä vapaa tämän pykälän määräyksistä.

13 §.

Matkalupa.

Joka ilman laillista syytä tai johtajan lupaa lähtee pois kaupungista tai viipyy kauemmin poissa kuin lupa sallii, maksakoon sakkoa 10 päiväpalkkaansa. Luvaton poissaolo, joka kestää enemmän kuin 7 päivää, katsotaan välikirjan rikkomiseksi ja on asianmaisen silloin suoritettava vastapuolelle välikirjan mukainen sakko.

Milloin näyttelijä on teatterityöstä vapaa, ei matkalupaa voida evätä, ellei siihen ole asiallista syytä.

14 §.

Myöhästyminen harjoituksista.

1) Joka myöhästyy harjoituksesta
5 minuuttia määrääjasta maksakoon sakkoa 1/8 päiväpalkasta,
1/4 tuntia « « « 1/4 «
1/2 tai 3/4 t. « « « 1/2 «

2) Joka myöhästyy harjoituksesta kokonaisen tunnin tai enemmän tai joka harjoituksesta poistuu ennen osansa päättymistä, maksakoon sakkoa päiväpalkkansa.

3) Päiväpalkka on kuukausipalkka jaettuna 30:llä.

4) Jota harjoituksessa täytyy kutsua näyttämölle, maksakoon johdon ja näyttelijäyhdistyksen yhteisesti sopiman sakon.

5) Jos laiminlyönti sattuu täydellisissä harjoituksissa, on sakko kaksinkertainen.

15 §.

Laiminlyönnit näytännöissä.

Jos näyttelijän laiminlyönнин tähden näytännön aloittaminen tai näyttelemine häiriintyy, maksakoon hän sakkoa 10 päiväpalkkaansa. Joka ilman laillista syytä jää näytännöstä pois, niin että näytäntö on viivytettävä, näytäntö keskeytettävä, jokin osa toiselle henkilölle annettava, esitettävä ilman asianomaista näyttelijää tai näytelmä vaihdettava toiseen, suoritakoon sakkoa koko kuukausipalkkansa. Uppiniskainen kieltäytyminen velvollisuuksien täyttämisestä näytäntöiltana katsotaan välikirjan rikkomiseksi.

16 §.

Rikkomukset.

1) Jos joku on harjoituksessa humalassa, sakotetaan häntä 1/4

kuukauden palkan menettämällä. Jos hän on täysin kykenemätön osallistumaan harjoitukseen, sakotetaan häntä puolen kuukauden ja seuraavalla kerralla koko kuukauden palkan menettämällä, mutta jos se vieläkin tapahtuu, voidaan hänet heti eroittaa.

2) Jos edellämainitut rikkomukset tapahtuvat pääharjoituksessa tai näytännössä, ovat sakot kaksinkertaiset.

3) Jos näytäntö on edellisessä tai tässä §:ssä mainituista syistä peruutettava, on näyttelijä velvollinen suorittamaan teatterille näytäntötulojen menetystä vastaavan rahamäärän.

4) Jos näyttelijä on törkeällä tavalla loukannut teatterin arvoa, on johtokunta oikeutettu kesken vuotta hänet eroittamaan. Kuitenkin annettakoon sitä ennen näyttelijäyhdistykselle tilaisuus esittää asiasta mielipiteensä.

17 §.

Sakkojen ja vapaalippurahojen periminen ja tilittäminen.

Kaikki tämän työehtosopimuksen mukaan määrätyt sakot peritään syyllisen palkasta kunkin kuukauden palkkoja maksettaessa.

Sakkorahoista kertyneet varat lankeavat Näyttämöväen Vanhuudenturvasäätiölle, samoin on sille tilittävä vapaalipuista n.s. eläkemarkan suuruinen määrä ja jäännös luovutetaan näyttelijäyhdistykselle, ellei teatterissa ole näyttelijäkuntaa varten rekisteröityä eläkerahastoa.

18 §.

Opintolahjanäytännöt.

Teatterit antavat, mikäli mahdollista, vuosittain hakemuksesta yhdelle tai useammalle näyttelijälleen yhteisen lahjanäytännön kotimaista tai ulkomaista opiskelua varten tai sen korvauksena näyttelijäyhdistyksen kanssa sovittavan summan.

19 §.

Näyttelijöiden osallistuminen teatterin hallintoon.

Teatterien hallitukset toimivat siten, että niihin nimetään kaksi näyttelijäyhdistyksen esittämää näyttelijäedustajaa. Osakeyhtiö tai kannatusyhdistyspohjalle perustuvissa teattereissa tulee ainakin toisen näyttelijäedustajan olla täysivaltainen hallituksen jäsen, toisen voidessa olla n.k. neuvotteleva jäsen. Täysikunnallisissa tai niihin hallintosuhteissa rinnastettavissa teattereissa voivat molemmat näyttelijäedustajat olla neuvottelevia jäseniä, jolloin viimeksimainittujen teattereiden on tämä asiantila Suomen Näyttelijäliiton kanssa yhteisesti todettava.

Hallituksen kokoukset pidetään sellaisina aikoina, jolloin näyttelijöiden edustajat voivat niihin teatterityön estämättä osallistua.

Teatterinjohtajia kiinnitettäessä antaa näyttelijäyhdistys teatterin hallituksen pyytäessä lausunnon.

20 §.

Työsäännöt.

Näyttelijän on tarkasti täytettävä kaikki ne velvollisuudet, joita hänen tehtävänsä teatterissa vaatii, ja hänen on noudatettava teatterissa kulloinkin voimassa olevaa ohjesääntöä ja työjärjestystä, mitkä eivät kuitenkaan saa olla ristiriidassa tämän työehtosopimuksen kanssa.

21 §.

Työseisaukset.

Välikirjan voimassa ollessa ei kummaltakaan puolen saa toimeenpanna työnseisausta.

22 §.

Sopimuksen voimassaoloaika.

Tämä sopimus, jota on laadittu kolme yhtäpitävää kappaletta, tulee voimaan 1 p:nä elokuuta 1954 ja on voimassa aina vuoden kerrallaan, ellei sitä ennen 1 päivää helmikuuta jommalta kummalta puolelta irtisanota.

Sopimuksen irtisanoja on velvollinen irtisanomisen yhteydessä vastapuolelle jättämään kirjallisen ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi. Ellei näin menetellä, on irtisanominen mitätön.

23 §.

Erimielisyyksien ratkaiseminen.

Sopimuksen tulkintaa tai rikkomista koskevista erimielisyyksistä on neuvoteltava sen tai niiden näyttämöiden liittojen, johon asianomainen teatteri kuuluu, ja Suomen Näyttelijäliiton kesken 10 päivän kuluttua siitä kun vaatipuoli on sitä kirjallisesti pyytänyt. Jollei yksimielisyyteen päästä ja riita-asia on esitetty myöskin Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton hallitukselle välitystä varten, voi kumpikin riitapuoli alistaa asian työtuomioistuimen ratkaistavaksi.

Helsingissä, tammikuun 30 p:nä 1954.

Suomen Näyttämöiden Liitto Työväen Näyttämöiden Liitto

Kaarlo Saarenheimo

Akseli Nurmi

Albert Saloranta

Kalle Koponen

Suomen Näyttelijäliitto

Jalmari Rinne

Viljo Someroja

Välikirja

..... ottaa täten

.....
näyttelijäksi mainitun teatterin palvelukseen ja on siitä tehty seuraavat ehdot ja sopimukset:

1:ksi. Välikirja tulee voimaan kiinnittämivuoden elokuun ensimmäisenä päivänä ja on voimassa sen vuoden heinäkuun 31 päivään, jolloin se jommalta kummalta puolen on ennen huhtikuun ensimmäistä päivää irtisanottu.

Jos sattuu sellaisia odottamattomia tapauksia niinkuin sota, tulipalo tai muita pakkottavia asianhaaroja, jotka olennaisesti vaikuttavat teatterin olemassaoloon, lakkaa tämä välikirja johtokunnan ja näyttelijäin siitä yhteisesti neuvoteltua, olemasta voimassa puolentoista kuukauden irtisanomisajan kuluttua.

2:ksi. Palkaksi saa markkaa

kuukaudessa eli yhteensä markkaa vuodessa.

3:ksi. Allekirjoittanut näyttelijä velvollinen osallistumaan mykkiin tehtäviin, kuvaelmiin ja tanssiin.

4:ksi. Loma-aika on kuun päivästä kuun päivään.

5:ksi. Kumpikin sopimuksentekijä sitoutuu puolestaan noudattamaan Suomen Näyttämöiden Liiton, Työväen Näyttämöiden Liiton ja Suomen Näyttelijäliiton välillä voimassa olevaa työehtosopimusta.

6:ksi. Jos jompikumpi sopimuksentekijä purkaa tai rikkoo tämän välikirjan, maksaakoon sopimussakkona toiselle sopimuspuolelle koko vuoden palkkaa vastaavan summan.

7:ksi. Kaikki tämän sopimuksen pätevydestä, tulkinnasta tai soveltamisesta johtuvat riitaisuudet, joista asianosaiset eivät keskenään sovi, ratkaistaan 5:ssä kohdassa mainitun työehtosopimuksen määräämällä tavalla.

Tätä välikirjaa on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, joista kumpikin sopija on saanut omansa.

..... kuun pnä 19

..... puolesta

.....
Edelläolevaan välikirjaan tyydyn kaikkiin puolin ja sitoudun sitä noudattamaan.

Sälekarin Kirjapaino, Somero 1954.